

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/201/2019
Identifikačné číslo spisu:	3618201019
Dátum vydania rozhodnutia:	16.12.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Janka Cisárová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:3618201019.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Urbárske pozemkové spoločenstvo Hradište, so sídlom v Hradišti, IČO: 34 008 870, zastúpeného JUDr. Samuelom Baránikom, advokátom so sídlom v Bratislave, Podjavorinskej 7, proti žalovanému Slovenské kameňolomy o. z. Hradište s.r.o., so sídlom v Trenčíne, Východná 2338/21, IČO: 50 266 799, zastúpenému Advokátska kancelária KONCOVÁ & PARTNERS, s.r.o., so sídlom v Trenčíne, Legionárska 7158/5, IČO: 47 256 907, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Partizánske pod sp. zn. 5 C 24/2018, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 18. decembra 2018 sp. zn. 6 Co 214/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Partizánske (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 18. júla 2018 č. k. 5 C 24/2018-47 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým žalovanému uložil, aby sa vo vzťahu k pozemkom v katastrálnom území P., parcela registra „C“ KN č. XXXX - ostatné plochy o výmere 19 427 m² a parcela registra „C“ KN č. XXXX - ostatné plochy o výmere 11 375 m², ktoré sú vedené na liste vlastníctva č. XXXX vedenom Okresným úradom Partizánske, katastrálnym odborom, zdržal zásahov do vlastníckeho práva k týmto pozemkom vo forme výkonu banskej činnosti nad rámec výkonu oprávnení podľa § 15 ods. 1 a 2 zákona č. 51/1988 Zb.(výrok I.), žalobcovi uložil povinnosť, aby do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia podal na súd žalobu o uvedenie nehnuteľností podľa výroku I. do predošlého stavu, prípadne o náhradu škody na týchto nehnuteľnostiach (výrok II) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III). Vychádzal zo zistení, že pozemok - parcela registra C s parcelným č. XXXX, na ktorom boli žalovanému Obvodným banským úradom v Prievidzi povolené trhacie práce veľkého rozsahu pri vykonávaní banskej činnosti, dobývaní ložiska vyhradeného nerastu stavebného kameňa dolomitu, susedí s pozemkami podielových spoluvlastníkov združených v pozemkovom spoločenstve a keďže ide o susediace pozemky, je nepochybné, že tieto sú dotknuté vykonávanou banskou činnosťou. Podľa súdu žalobcom opísané skutkové okolnosti spolu s

listinnými dôkazmi dostatočne osvedčujú potrebu bezodkladnej úpravy pomerov vzhľadom k tomu, že ortofotomapy, resp. letecké snímky svedčia o tom, že naznačená biela plocha znamená postup výkonu banskej činnosti aj na susedné pozemky. Uviedol, že ak by bolo potrebné čakať až na možné zásahy do vlastníckych práv mimo zákonných oprávnení, čakalo by sa v podstate na to, kedy dôjde k vzniku škody a takáto forma ochrany by potom bola nielen neefektívna, ale aj oneskorená a iluzórna a zároveň dodal, že ak žalovaný pri výkone banskej činnosti na parcele registra C s parcelným číslom XXXX nikdy nemal zámer zasahovať do pozemkov inak ako v medziach zákonných oprávnení, zákaz uložený neodkladným opatrením je fakticky iba formálny a nemá žiadny reálny dopad na žalovaného; naopak, ak žalovaný tento úmysel mal, je daná hrozba ujmy na právach žalobcu. Mal za to, že nariadením neodkladného opatrenia tak žalovanému objektívne nemôže vzniknúť nijaká výrazná ujma, a teda uložené obmedzenie sa súdu nejaví ako neprimerané výhode, ktorú nariadením neodkladného opatrenia získa žalobca.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného uznesením z 18. decembra 2018 sp. zn. 6 Co 214/2018 zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Podľa odvolacieho súdu žalobca v konaní neosvedčil naliehavú potrebu úpravy vzťahov medzi stranami podľa § 325 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Z dôkazov produkovaných v konaní žalobcom nevyplyva, že by žalovaný vykonával odstrel, resp. ťažbu dolomitu i na pozemkoch, ktorých spoluvlastníkmi sú členovia žalobcu ako pozemkového spoločenstva, tak ako to tvrdí žalobca. Z ortofotomapy, resp. leteckých snímok nie je možné bez ďalšieho vyvodiť, že biela plocha znamená postup banských prác zo strany žalovaného alebo ide o označenie plochy lomu. Naopak, z dôkazov produkovaných žalovaným je zrejmé, že na základe rozhodnutia o nariadení opatrení na zaistenie prác na odstránení previsov na lomových stenách lomu vydaného Obvodným banským úradom v Prievidzi 23. augusta 2017 č. 507-1997-1/2017, tento vykonával v súvislosti s dotknutými pozemkami nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany života a zdravia osôb podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti. Zdôraznil pritom, že je výlučne vecou žalobcu, aby svoje tvrdenia, na základe ktorých sa domáha nariadenia neodkladného opatrenia podložil dostatočnými dôkazmi. Navyše dodal, že neodkladné opatrenie v znení, v akom bolo navrhnuté aj vydané nerešpektuje zásadu primeranosti, keďže neodkladným opatrením nemožno zasiahnuť do zákonom chránených práv osoby, voči ktorej sa uplatňuje, neprimeranou mierou. Odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie nariadením neodkladného opatrenia v uvedenom znení nesporne zasiahol nad rámec primeranosti, keď jednak nešpecifikoval konkrétne zásady, ktorých sa má žalovaný vo vzťahu k vlastníckym právam žalobcu (resp. jeho členov) zdržať (najmä za situácie, keď ani nemal za osvedčené, že k nejakým zásahom zo strany žalovaného skutočne dochádza, resp. že priamo hrozia) a jednak nezohľadnil ďalšie zákonné oprávnenia žalovaného za prípadné obmedzenie vlastníckych práv tretích osôb (nielen žalobcu), vyplývajúce zo špeciálnych právnych predpisov (zákon č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, Občiansky zákonník). V súvislosti s uvedeným uviedol, že bez náležitej špecifikácie tvrdených zásahov neodkladné opatrenie v nariadenom znení je nevykonateľné.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP. Naplnenie dovolacieho dôvodu videl v nedostatočnom a vnútorne rozpornom odôvodnení uznesenia odvolacieho súdu. V bode 11. napadnutého rozhodnutia sa odvolací súd odvoláva na ustanovenie o potvrdení rozhodnutia ako vecne správneho, aj keď vo výroku rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil. Poukázal na to, že na zmeňujúce rozhodnutie odvolacieho súdu sú kladené osobitné požiadavky čo do kvality jeho odôvodnenia. Mal za to, že skutkové zistenia odvolací súd posudzoval vo vzťahu k žalobcovi nadmieru prísne, až formalisticky a zaťažil žalobcu takými dôkaznými požiadavkami, ktoré nie sú v konaniach o nariadenie neodkladného opatrenia opodstatnené. V súvislosti s tým žalobca namietal aj odklon od ustálenej judikatúry, a to v tom, že v prípade neodkladných opatrení sa prístup k skutkovým zisteniam riadi princípom tzv. osvedčovania, podľa ktorého súd zisťuje iba tie najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie a postačí, keď sa rozhodujúce skutočnosti so zreteľom na všetky okolnosti prípadu javia ako nanajvýš pravdepodobné. Porušenie práva na spravodlivý proces konkretizoval žalobca tiež v tom, že odvolací súd nerešpektoval ustanovenie § 380 ods. 1 CSP, a to konkrétne v tom, že jedným z dôvodov vyplývajúcich z

odôvodnenia zmeňujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu bola aj zjavná neprimeranosť neodkladného opatrenia vydaného súdom prvej inštancie. Odvolací súd tak podľa žalobcu porušil zásadu viazanosti odvolacími dôvodmi, pretože taký odvolací dôvod nebol zo strany žalovaného v odvolaní uplatňovaný a namietaný, čím sa žalobca ani nemal možnosť k nemu vyjadriť. Žalobca z týchto dôvodov navrhol napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. K podanému dovolaniu sa vyjadril žalovaný. Vo vyjadrení navrhol dovolanie žalobcu pre neprípustnosť odmietnuť a priznať žalovanému náhradu trov konania v celom rozsahu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané skúmal, či sú splnené podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Z ustanovenia § 420 CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Najvyšší súd už v rozhodnutí publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 19/2017 uviedol, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

9. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Takáto situácia môže nastať v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného po skončení konania (pri splnení podmienok § 325 ods. 1 CSP). Rovnako v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP, konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu.

10. V danom konaní jedná sa o prípad, keď bol podaný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba vo veci samej. Žalobca podaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sledoval poskytnutie plnohodnotnej súdnej ochrany a zabezpečenie úpravy pomerov medzi stranami. Vzhľadom na predmet konania a cieľ sledovaný žalobcom uznesenie odvolacieho súdu o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia treba považovať za rozhodnutie, ktoré konzumuje vec samu a ktorým sa konanie končí, a teda za také, voči ktorému je dovolanie prípustné. Po konštatovaní prípustnosti dovolania preto dovolací súd následne skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

11. V danom prípade žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodil z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP argumentujúc tým, že zo strany odvolacieho súdu nesprávnym procesným postupom došlo k znemožneniu jeho procesných práv v takej miere, že bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať

sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Nesprávnym procesným postupom v zmysle § 420 písm. f/ CSP sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Pojem „procesný postup“ nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu; je ním len samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 220/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 35/2018, 8 Cdo 56/2017, 1 VCdo 2/2017). Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom konaní, nie je ním ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 Cdo 18/2018, 2 Cdo 39/2018, 3 Cdo 173/2017, 7 Cdo 150/2017, 8 Cdo 49/2017). Ústavný súd považuje tieto závery najvyššieho súdu za ústavne udržateľné (I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018).

14. Dovolateľ vytýka odvolaciemu súdu nedostatočnú preskúmateľnosť dovolaním napadnutého uznesenia. K uvedenej námietke najvyšší súd uvádza, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala pritom názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmatečnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania“ zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016. Právna veta tohto stanoviska znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Podstata tohto stanoviska je aktuálna aj za účinnosti CSP ((1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017).

15. V preskúmvanej veci obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinělých (extrémnych) prípadov, o ktoré ide napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne keď odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia má také nedostatky, že sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi dôsledkami predstavuje exces, ktorý možno charakterizovať ako „justičný omyl“ v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napr. Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

16. V danom prípade z rozhodnutia je dostatočne zrejmé čoho a z akých dôvodov sa strany domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd, aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. V odôvodnení

napadnutého uznesenia odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery; vysvetlil tiež dôvody, so zreteľom na ktoré považoval za dôvodné odvolacie námietky žalovaného, ktorými sa podľa neho podarilo spochybniť podstatu nariadeného neodkladného opatrenia; odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu. Dovolací súd po preskúmaní napadnutého uznesenia konštatuje, že dôvodom zmeny rozhodnutia súdu prvej inštancie bolo zistenie (záver), že žalobca v konaní neosvedčil naliehavú potrebu úpravy vzťahov medzi stranami v zmysle § 325 ods. 1 CSP. Tento právny záver vyvodil z dôkazov produkovaných v konaní žalobcom, na základe ktorých nebolo možné ustáliť, že žalovaný vykonával odstrel, resp. ťažbu dolomitu i na pozemkoch, ktorých spoluvlastníkmi sú žalobcovia, pričom doplnenie ďalších dôvodov na zdôraznenie správnosti jeho rozhodnutia nebolo kľúčovým aspektom, pre ktorý odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil. Postup odvolacieho súdu nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda v danom prípade odvolací súd procesne nekonal spôsobom zmätočným, ktorý by mal za následok vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

17. K námietke dovolateľa, že odvolací súd v danej veci prekročil viazanosť dôvodmi vymedzenými v odvolaní, neumožnil sa mu vyjadriť ku skutočnostiam, ktoré neboli v odvolaní namietané dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že osobitnej povahe inštitútu neodkladného opatrenia zodpovedá zjednodušený a zrýchlený postup pri rozhodovaní o návrhu na jeho nariadenie. Pre nariadenie neodkladného opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň osvedčené. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou, najmä naliehavosťou jej riešenia. Osvedčenie (na rozdiel od dokazovania) sa posudzuje len podľa obsahu návrhu a k nemu pripojených, prípadne dodatočne predložených listín. Takýto postup súdu predpokladá platná právna úprava (§ 329 ods. 1 CSP) sledujúca tým dosiahnutie účelu právneho inštitútu predbežného opatrenia, ktorým je rýchle a pružné riešenie situácie vyžadujúcej okamžitý zásah súdu. V danom prípade ako už bolo spomenuté (bod 16) žalobcom označené skutočnosti ku ktorým nemal možnosť sa vyjadriť neboli pre rozhodnutie odvolacieho súdu kľúčové. Postupom odvolacieho súdu, ktorý osvedčenie, resp. neosvedčenie skutočností odôvodňujúcich nariadenie predbežného opatrenia posudzoval len na základe obsahu spisu a v ňom založených listín, tak dovolateľovi nebolo porušené právo na spravodlivý proces.

18. Záverom pre úplnosť dovolací súd poukazuje na to, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t. j. nesprávnom právnom posúdení (porovnaj R 54/2012, R 24/2017).

19. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

20. Dovolací súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.